

DZIKA BUŁGARIA RODOPY

BUŁGARIA

PRZEWODNIK TURYSTYKI SAMOCHODOWEJ

WSTĘP

Nazywam się Marcin i razem z żoną Euniką prowadzimy kanał Orient Explorer. Od ponad 12 lat eksplorujemy Bułgarię i Turcję, które stały się naszym drugim domem. Uwielbiamy fascynujące historie tych terenów oraz mieszankę kultur, języków, kuchni i tradycji.

Chcemy zaprosić Was w podróż do najpiękniejszych, naszym zdaniem, zakątków Bułgarii. Ten południowo-wschodni obszar Europy kryje w sobie bogatą mieszankę kultur i historii – od czasów Traków, przez rzymskie ruiny, po ślady panowania Osmanów i dzisiejsze tradycje etnicznych Turków. Dzięki temu Bułgaria zachwyca każdego, kto pragnie poznać prawdziwą, autentyczną twarz tego regionu.

Wyruszymy w dzikie góry Rodopów, które zajmują około 1/7 powierzchni kraju. Przemierzając je, od razu poczujecie, że to miejsce inne niż znane nam Tatry, Pirin czy Rila.

Szczyty sięgają tu aż 2191 m n.p.m. (Golyam Perelik), a krajobrazy zmieniają się od malowniczych dolin po niedostępne wierzchołki. To idealny obszar na wyprawy samochodowe – poruszaliśmy się Toyotą Land Cruiser 120, która świetnie radziła sobie na wymagających drogach i poza utwardzonymi trasami. Przygotowaliśmy przewodnik, dzięki któremu odkryjecie najpiękniejsze i stosunkowo łatwo dostępne miejsca w Rodopach, poczujecie lokalną atmosferę i poznacie fascynujące historie tego regionu. Zaczniemy w spokojnym miasteczku Ardino, które jest świetną bazą wypadową do dalszych eksploracji. Czekają tu kameralne hotele, pensjonaty i apartamenty w przystępnych cenach oraz bliskość licznych atrakcji.

Zapraszamy do odkrywania Bułgarii – kraju pełnego kontrastów, historii i autentycznych miejsc.

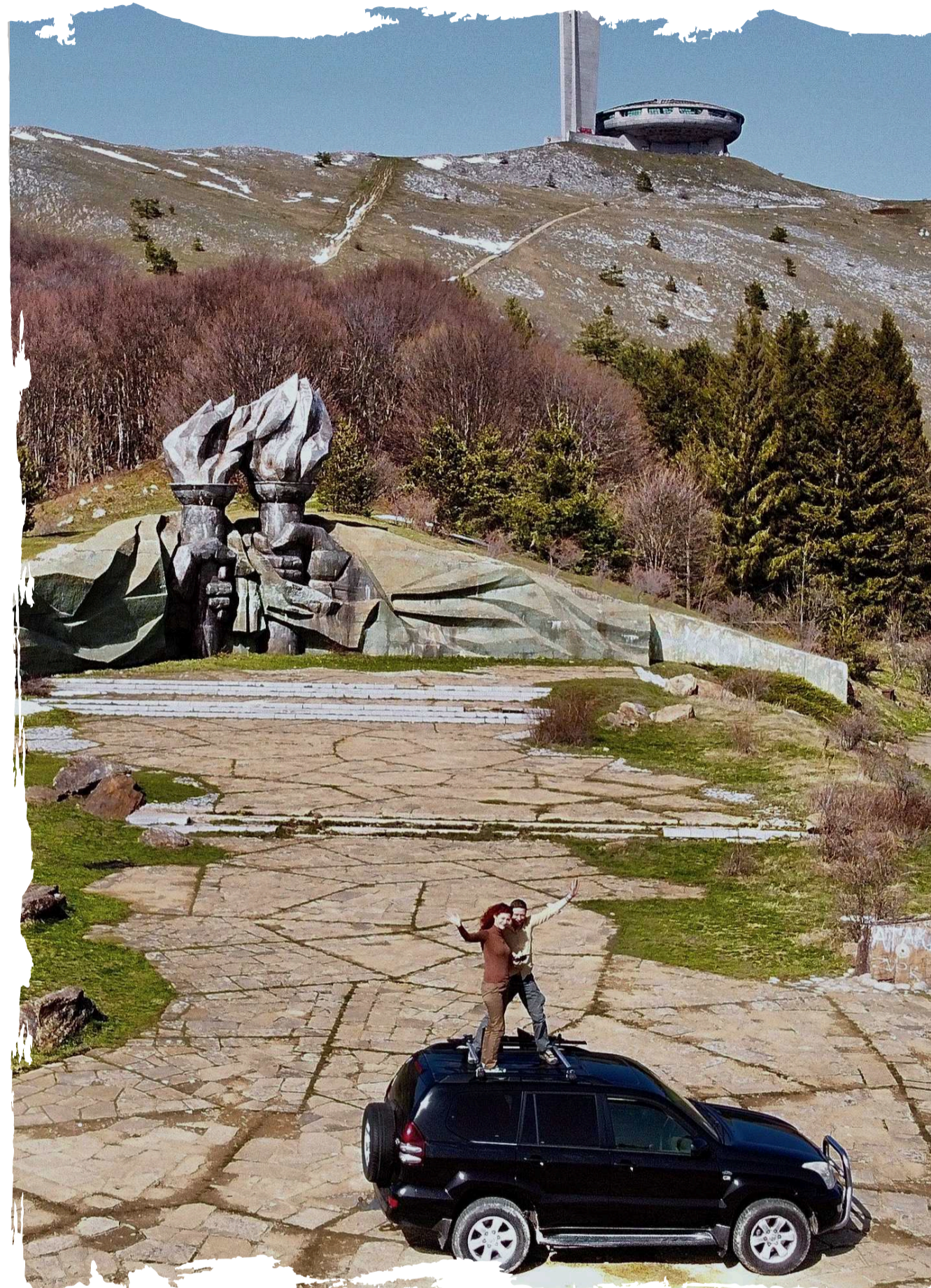

JAK KORZYSTAĆ Z PRZEWODNIKA

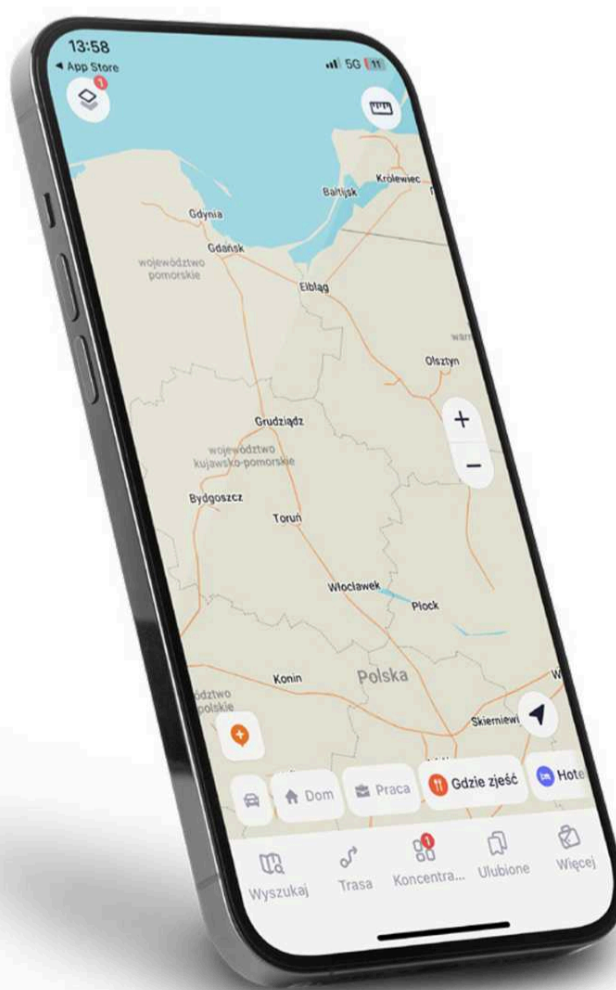
Pobierz pliki PDF (do wydrukowania lub w formie elektronicznej) oraz pliki KML i GPX do nawigacji GPS. Przewodnik Ekspedycji Oponeo to właściwe narzędzie z informacjami o trasie. Przeczytaj go przed wyjazdem i potem w trakcie jazdy. Pliki GPX są dla użytkowników urządzeń GARMIN – należy zainstalować je na swoim urządzeniu i tam otworzyć.

Prostsze (i darmowe) jest korzystanie z plików KML, zrób to według poniższej instrukcji. Na telefonie lub tablecie (z systemem Android lub iOS) zainstaluj darmową aplikację Maps.Me. Prześlij pliki KML na wyżej wymieniony telefon lub tablet i otwórz je w aplikacji Maps Me. Do nawigacji w terenie z naszym Przewodnikiem Offroad wystarczy smartfon lub tablet (z systemem Android lub iOS) z odbiornikiem GPS.

Gotowe! Teraz możesz korzystać z przewodnika i map podczas swojej wyprawy po Bułgarii. Życzymy udanej podróży i niezapomnianych wrażeń!

UWAGA: Aplikacja lub urządzenie do nawigacji jest niezbędne do korzystania z tego przewodnika. Zainstaluj mapy na swoje urządzenie przed startem.

MATERIAŁY DO POBRANIA

MAPS.ME

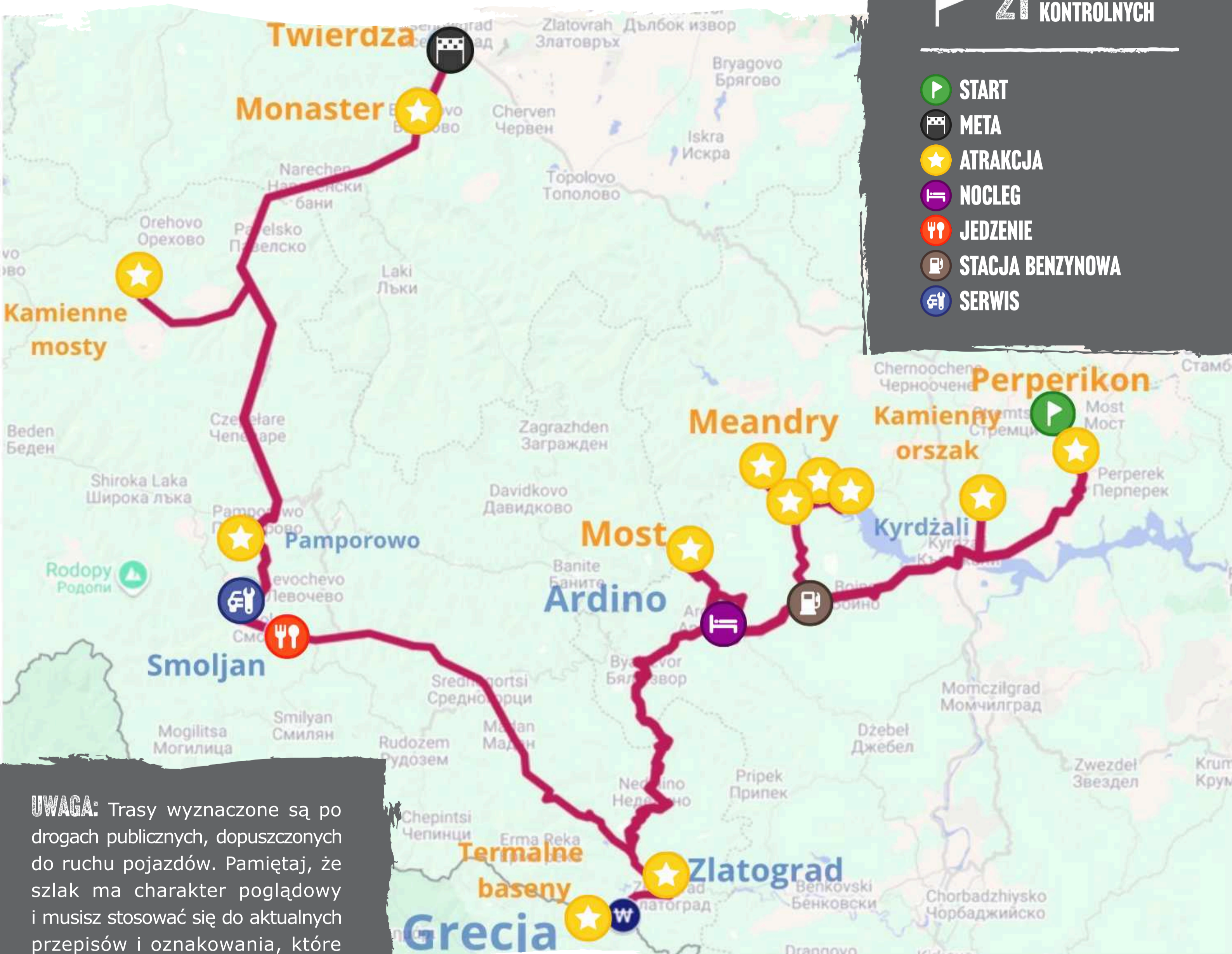
PLIKI ZNAJDZIESZ TUTAJ:

WWW.OPONEO.PL

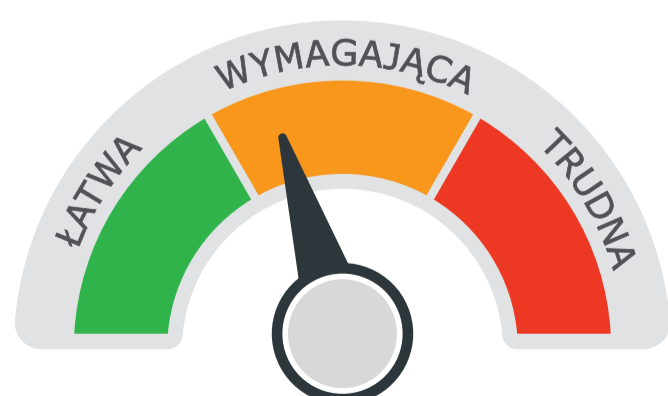
INFORMACJE O TRASIE

400 KM
21 PUNKTÓW KONTROLNYCH

- START
- META
- ATRAKCJA
- NOCLEG
- JEDZENIE
- STACJA BENZYNOWA
- SERWIS

UWAGA: Trasy wyznaczone są po drogach publicznych, dopuszczonych do ruchu pojazdów. Pamiętaj, że szlak ma charakter poglądowy i musisz stosować się do aktualnych przepisów i oznakowania, które może ulegać zmianie. Jesteś kierowcą, podróżuj odpowiedzialnie!

 80%
ASFALT

 20%
SZUTRY

MAPA DOSTĘPNA:
WWW.OPONEO.PL

1 PUNKT KONTROLNY | PERPERIKON

Wysoko nad Kyrdżali, wznosi się Perperikon – skalne miasto z okresu II tysiąclecia p.n.e.! To tutaj Trakowie czcili boga Dionizosa, a kapłani przepowiadali przyszłość, wróżąc z ognia i wina. Miejscowa wyrocznia konkurowała ze swoją słynną odpowiedniczką w Delfach.

Z czasem Perperikon rozrósł się w ufortyfikowane miasto z pałacem, świątyniami, brukowanymi ulicami i systemem wodnym wykutym w skale. Teren wykopalisk archeologicznych jest rozległy. Na zwiedzanie trzeba przeznaczyć co najmniej 2 godziny i koniecznie wziąć ze sobą wodę.

Parking kosztuje 1 euro, a wstęp 7.

3 PUNKT KONTROLNY | ARDINO

Niewielkie, ale urokliwe i przy tym bardzo tureckie miasteczko nad rzeką, która to nadała mu wcześniejszą, nazwę Egri Dere, czyli Krzywa Rzeka. Można tu dojechać na dwa sposoby – asfaltowymi serpentynami z Kyrdżali lub wjechać na drogę leśną (polecamy, jeśli macie auto terenowe).

2 PUNKT KONTROLNY | KAMIENNY ORSZAK

Kamienny Orszak (Камената сватба) to niezwykła formacja skalna przypominająca grupę zaklętych postaci. Powstała w wyniku naturalnej erozji skał wulkanicznych, tworząc fantazyjne kształty. Miejsce owiane jest legendami i uznawane za jedno z najbardziej malowniczych w regionie Kyrdżali.

Wstęp i parking są bezpłatne.

4 PUNKT KONTROLNY | DROGA LEŚNA DO ARDINO

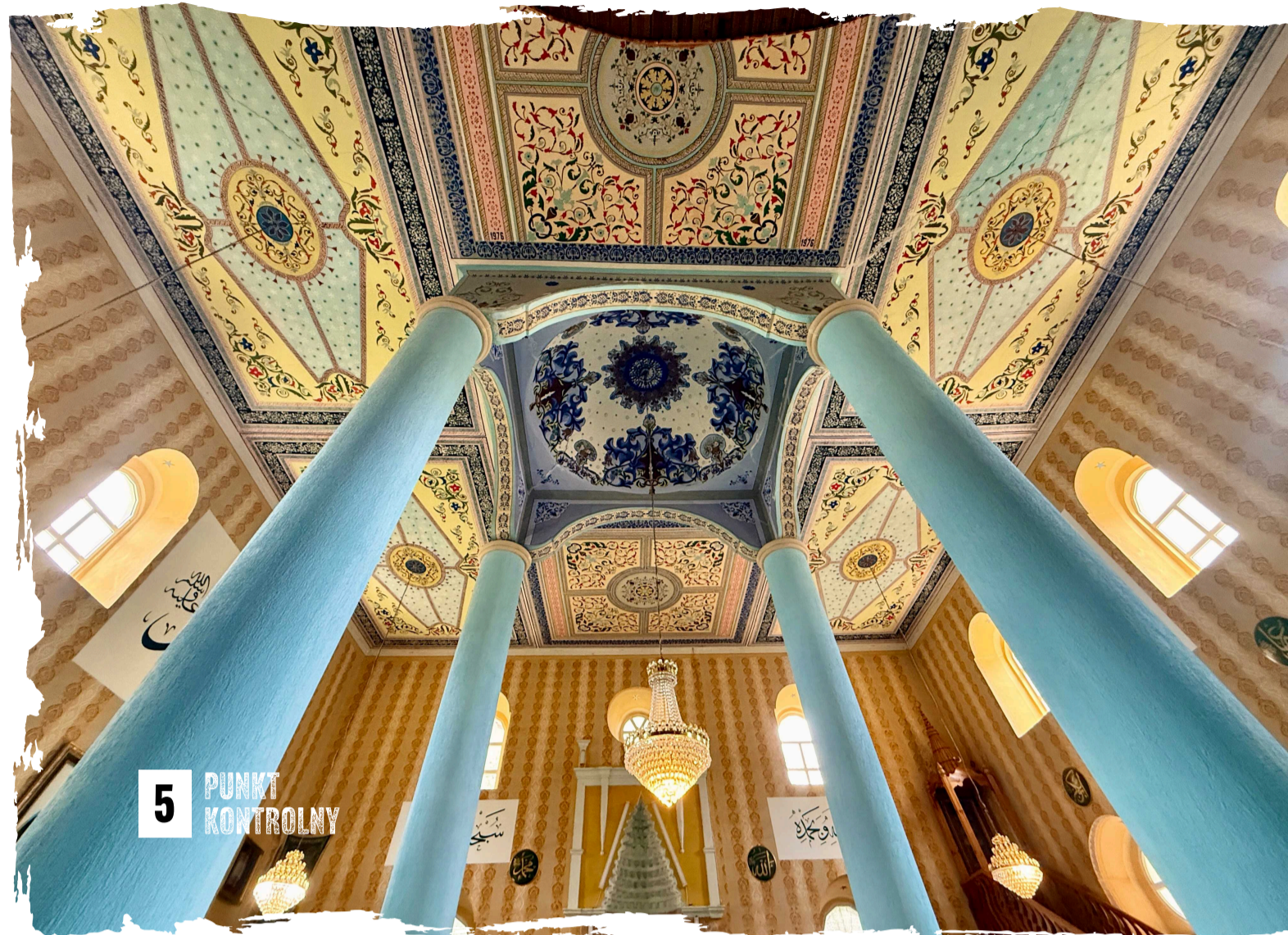
Piękna, widokowa trasa z elementami off-road.

Skręcamy w prawo przy miejscowości Białe Brzozy (Белите брези) a następnie w lewo na wioskę Isljamlar (мах. Ислямляр) Dalej jedziemy lasem wzdłuż opuszczonych domów i możemy podziwiać piękną, górską panoramę.

5 PUNKT KONTROLNY | MECZET W ARDINO

W mieście warto odwiedzić meczet, w którym spotykają się miejscowi muzułmanie (zdecydowana większość mieszkańców).

UWAGA: Kobiety powinny zadbać o odpowiednie nakrycie głowy oraz o zasłonięcie nóg i ramion. Panowie powinni nosić długie spodnie. Przed wejściem obowiązkowo ściąga się obuwie. W czasie modlitwy zwiedzanie meczetu jest niedozwolone. Wstęp jest bezpłatny.

5 PUNKT KONTROLNY

6 PUNKT KONTROLNY | PROCHOWNIA I MUZEUM

W Ardino znajduje się jedyna zachowana na Bałkanach prochownia. Obok niej mieści się muzeum gdzie można poznać proces zbioru i obróbki wysoko cenionego tytoniu orientalnego, z którego niegdyś słynęły Rodopy.

6 PUNKT KONTROLNY

7 PUNKT KONTROLNY | LOKALNA RESTAURACJA

Zaraz przy rondzie, w samym sercu miasta Ardino, znajduje się bezpłatny parking. To dobre miejsce, aby zostawić samochód i zjeść obiad w restauracji, zwiedzić meczet lub miejscowy bazar. W restauracji Plaza można skosztować specjałów kuchni tureckiej. Najbardziej polecamy: pide z mięsem i serem żółtym, wątróbkę przyrządzaną na patelni na maśle, kawarmę z kurczaka, a na deser wspaniałe trilece.

8 PUNKT KONTROLNY | ORŁOWE SKAŁY

Idąc przez las, po zaledwie kilku minutach marszu naszym oczom ukaże się wielka skała z wydrążonymi niszami – pierwotnie tych otworów było 100. Do dziś uczeni nie są zgodni co do celu ich powstania. Wiadomo tylko, że jest to pamiątka po zamieszkującym Rodopy starożytnym ludzie Trakach. Mówimy więc o czasach setki lat przed Chrystusem.

Legenda głosi, że pod górą ukryty jest złoty skarb, lecz na śmiazków pragnących go zdobyć, czyha smok.

8 PUNKT KONTROLNY

9 PUNKT
KONTROLNY**OPUSZCZONA WIOSKA
DJADOWCI**

Zjeżdżamy z asfaltu na polną drogę, by dojechać do opuszczonej od 2011 roku wioski. Co ciekawe, ostatni mieszkaniec spędził tam samotnie jakieś 20 lat! Wieś, podobnie jak niemal całe Rodopy, była świadkiem masowych wysiedleń ludności tureckiej. Po upadku komunizmu część mieszkańców wróciła. Zwiedzając stare domy, warto zwrócić uwagę na budynek gminny z wyraźnie odstającym drugim piętrem. W wyższej części wioski na fontannie zobaczymy jeszcze litery arabskie!

9 PUNKT
KONTROLNY**10** PUNKT
KONTROLNY**PRZEJAZD PRZEZ GÓRY**

Kontynuujemy jazdę z opuszczonej wioski do Diabelskiego Mostu. Jest to alternatywna trasa dla głównej asfaltowej drogi. Tylko dla samochodów terenowych. Szlak ten sięga czasów rzymskich, a za panowania Osmanów korzystały z niego karawany wielbłądów niosące towary.

11 PUNKT
KONTROLNY**DIABELSKI MOST**

Przy drewnianej wiacie zostawiamy samochód i kontynuujemy podróż pieszo.

Diabelski Most w Ardino to imponująca kamienna konstrukcja z XV wieku rozciągająca się nad rzeką Arda. Powstał na ruinach jeszcze starszego, rzymskiego mostu. Zachwyca swoją smukłą symetryczną konstrukcją i otaczającą go górską scenerią. Związana jest z nim lokalna legenda o diable, który nie chciał by most zbudowano. Stąd wzięła się jego nazwa.

Wstęp kosztuje 2,5 euro, a parking jest bezpłatny.

11 PUNKT
KONTROLNY

12 PUNKT
KONTROLNY

OSMAŃSKI CMENTARZ

Na drodze z Kyrdżali/Ardino w kierunku meandrów na Ardzie, warto zatrzymać się przy meczecie, by zobaczyć kamienne groby z czasów osmańskich.

13 PUNKT
KONTROLNY

WJAZD NAD RZEKĘ

Jednym ze sposobów, aby dostać się na brzeg rzeki Ardy, jest wjazd w miejscowości Kitnica. Z tą drogą najlepiej poradzą sobie samochody terenowe lub kampery z większym prześwitem. Miejsce doskonale nadaje się do nocowania na dziko, oferując przepiękne widoki. Zaopatrzyć się w żywność i wodę można w Ardino lub Kyrdżali. W pobliskich wioskach znajdują się także małe lokalne sklepiki z podstawowymi produktami.

14 PUNKT
KONTROLNY

MEANDRY NA ARDZIE

Obowiązkowym punktem zwiedzania okolicy są zjawiskowe meandry na rzece Arda!

Z platformy widok jest piękny, ale to, co naprawdę zwala z nóg, to znajdujący się nieco niżej ustęp skalny (zejście przez krzaki za barierką po prawej stronie).

14 PUNKT
KONTROLNY

15 PUNKT KONTROLNY

15 PUNKT KONTROLNY | WISZĄCY MOST

Jeśli pojedziemy asfaltem dalej, dojedziemy do wsi Suchowo. Stamtąd możemy zejść po skałach do malowniczo zawieszono nad rzeką mostu.

16 PUNKT KONTROLNY | ZŁATOGRAD

Nazwa w tłumaczeniu znaczy „Złote Miasto”, położone w sercu Rodopów, gdzie niegdyś mieszkający naprawdę wydobywali złoto. Dziś błyszczy czymś innym – spokojem, tradycją i gościnnością. W wąskich uliczkach słychać stukot dawnych warsztatów, a kawa po turecku pachnie tu tak, jak nigdzie indziej.

17 PUNKT KONTROLNY | GORĄCE ŹRÓDŁA W GRECJI

Zaledwie 15 kilometrów od centrum Złatogradu, już po greckiej stronie Rodopów, warto zrelaksować się, zażywając zdrowotnej kąpieli w basenach utworzonych przez gorące źródła w miejscowości Thermes (Grecja). Obiekt dysponuje podstawową infrastrukturą, taką jak przebieralnie, ławki i altanki. Na parkingu można natknąć się na kilka stoisk oferujących lokalne specjały.

Wstęp i parking są bezpłatne.

Co ciekawe, również po tej stronie gór, wioski zamieszkuje etniczni Turcy lub Pomacy, czyli przedstawiciele miejscowej ludności, którzy w czasach osmańskich przeszli na islam.

18 PUNKT KONTROLNY | PAMPOROWO

Dla chętnych dalszych przygód polecamy skierować się w stronę Pamporowa. Jest to znany kurort narciarski z dużą bazą hotelową. Na szczycie Sneżanka (Снежанка) znajduje się wieża widokowa z kawiarnią. Wjazd kosztuje 5 euro. Kawiarnia pomaga przenieść się w czasie do epoki Todora Żiwkova – bułgarskiego komunisty. Natomiast latem polecamy zabrać ze sobą rowery górskie. Okoliczne szlaki zachęcają też do pieszych wędrówek.

19 PUNKT KONTROLNY | CUDOWNE MOSTY

Na wysokości 1450 m n.p.m. można podziwiać zachwycające skalne formacje, które wyglądają jak ogromne mosty. Dojazd odbywa się po asfaltowej drodze, choć w złym stanie i miejscami dość wąskiej. Na miejscu dostępne są ręcznie robione pamiątki oraz lokalne przetwory. Do dyspozycji jest mały parking. W pobliżu znajdują się dwa schroniska oferujące noclegi.

20 PUNKT KONTROLNY | BACZKOWSKI MONASTYR

To niezwykle klasztor, drugi co do wielkości po Rylskim, założony w 1083 roku przez gruzińskich mnichów. Kompleks jest ładnie utrzymany i przygotowany pod turystów. Na terenie znajduje się ogród z egzotycznymi roślinami: palmami, kaktusami i innymi kwiatami. Są także pawie.

W okolicy znajduje się kilka parkingów – niektóre bliżej, inne nieco dalej od wejścia. Opłata za cały postój wynosi 5 lewów. Wstęp do klasztoru jest darmowy. W Baczkowie butelkowana jest znana w całym kraju woda mineralna.

21 PUNKT KONTROLNY | TWIERDZA ASENA

Zaledwie 2 km od miasteczka Asenovgrad znajduje się ciekawa atrakcja. Zbudowana na szczycie trudno dostępnych skał średniowieczna twierdza. Walory obronne tego miejsca wykorzystywali już starożytni Tracy, którzy zbudowali tu fortyfikację w V w p.n.e. Obecna nazwę twierdza wzięła od sławnego cara Asena, który rządził Bułgarią w latach 1218-1241. Dokonał on umocnień jak również rozbudowy istniejącej od XI w twierdzy. Najlepiej prezentuje się cerkiew Matki Boskiej z zachowanymi fragmentami fresków z XIV w. Warto odwiedzić to miejsce, z którego roztaczają się zapierające dech w piersiach panoramy w każdym kierunku.

Wstęp kosztuje 4 euro, a parking ok. 1 euro.

WAŻNE INFORMACJE

WINIETA Aby swobodnie poruszać się po Bułgarii, konieczne jest wykupienie winiety (około 8 euro tygodniowo za samochód do 3,5 tony) na stronie bgtoll.bg.

PALIWO, w tym gaz, jest dostępne powszechnie, a płatności kartą akceptowane niemal wszędzie, choć dobrze mieć ze sobą również gotówkę. Mimo że od stycznia 2026 r. obowiązywać będzie euro, obecnie nadal w portfelach miejscowych widnieje lew bułgarski.

DOJAZD Z POLSKI może odbyć się dwiema trasami – przez Serbię, co jednak w sezonie wiąże się z długim oczekiwaniem na granicach, albo przez Rumunię, gdzie na trasie czekają piękne widoki i urokliwe miasta, np. Avrig czy Sybin. Droga Transfogarska bywa sezonowo zamknięta, a przeprawy promowe nie są zalecane ze względu na koszty i czas.

NOCOWANIE w Bułgarii jest różnorodne, choć sieć kempingów nieco kuleje. W parkach narodowych obowiązują ograniczenia biwakowania, natomiast w wielu miejscach można nocować nawet „na dziko”. W Rodopach warto rozpocząć przygodę w okolicach Ardino, gdzie można wypocząć w ciszy i obcować z naturą.

ZOBACZ VIDEORELACJĘ Z TEJ WYPRAWY:

WWW.YOUTUBE.COM/OPONEO